

Het kruis als voorbeeld

Willem J. Ouweneel

12 MAART 2015

Theologie dichtbij. Voor iedereen.

Jezus als rabbi

- ‘Rabbi’ = groot, voornaam
(eretitel, nog geen formeel ambt)
- Jezus noemt zichzelf Rabbi: **Mt 23:8**
Anderen: **Mt 26:25,49; Mk 9:5; 11:21;**
in **Jh** 9x (incl. Rabboeni) (altijd volgelingen,
& Nikodemus)
- Ook Johannes de Doper zo genoemd: **Jh 3:26**

Betekenis van 'rabbi'

- Wijsheidsleraar, Torahleraar
- In Jezus' geval bijzonder, want onderwees niet zozeer de Torah van Mozes, maar de Torah van de Messias
- **Mt 28:19** 'al wat Ik u geboden heb'
- **Jh 14:15,21; 15:10** 'mijn geboden'
- **1Ko 9:21** *ennomos Christou*
- **Gl 6:2** 'wet van Christus'

Betekenis van 'rabbi'

- Een rabbi heeft 'discipelen' die
 - a. zijn onderwijs volgen
 - b. zijn *wandel* navolgen (vgl. 2Tm 3:10)
- Rabbi Loeb over Rabbi Dov Ber van Mezritsj
- Sleutelvers: **Mt 10:25** 'worden als de meester'

Het kruis als voorbeeld

- Aantal vooropmerkingen nodig (staan niet in het 'Cruciaal'-hoofdstuk)
- Hamvraag: waarom in traditionele christendom zo weinig aandacht voor het kruis als voorbeeld voor ons?
- Hangt samen met wat katholieken en traditionele protestanten als de kern van het evangelie zagen

Kern van het evangelie

- Augustinus: zonde en genade centraal
- Anselmus: ook nog eens sterk forensisch benaderd
- Reformatie neemt dit in verregaande mate over

Bijv.: rechtvaardiging (moment) > heiliging (proces) (beide sterk vanuit de zonde gedacht)

Daartegenover: *positionele* rechtvaardiging/heiliging > *praktische* rechtvaardiging/heiliging (*niet* vanuit de zonde gedacht)

Betekenis van heiliging

- Praktische rechtvaardiging/heiliging:
Niet alleen negatief: overwinnen van de zonde
Maar juist positief: *voorbeeld van Christus*, zowel zijn persoon en zijn wandel, maar ook zijn kruiswerk
- Heiliging = positief deel krijgen aan de heiligheid van God/Christus (**Hb 12:10**) > zijn *karakter* in de gelovige ontwikkelen (komt ook wel in de Heid. Cat. voor)

Navolging van Christus

- Ontwikkeling van het karakter van Christus
- Daartoe 'gepredestineerd': **Rm 8:29**
- Gezindheid van Christus: **Fp 2:5**
- *Nous Christou*: **1Ko 2:16** (*mind of Christ*)
- 'Nieuw gebod, dat waar is in Hem en in u': **1Jh 2:8**
- Zoals Hij is, zo ook wij in de wereld: **1Jh 4:17**

- Zo ook de *werken* van Christus: **Jh 14:12**

Betekenis van het kruis (a)

- Kruiswerk: heilwijzend of heilbewerkend?
- Oftewel: Indicatief of constitutief?
- Oftewel: Christus Voorbeeld (Origenes, Petrus Abaelardus, vrijzinnigheid)
- of Verlosser (Anselmus, Reformatie)?
- Vandaag eindelijk: *beide is waar*

Betekenis van het kruis (b)

- Constitutieve kant (UNIEK):
 - Christus' *actieve liefdedaad en zelfovergave*:
wat zijn liefde voor ons deed
- Indicatief (NIET UNIEK):
 - a.** Christus' *actieve liefdedaad en zelfovergave*:
wat zijn liefde ons voordeed
 - b.** Christus' *passieve martelaarschap* (wat
boosaardige mensen Hem aandeden)

Spanningsveld

- Menselijke & goddelijke kant van het kruis vervlochten:
 - **Hd 2:23** 'u hebt Hem overgeleverd *naar de bepaalde raad & voorkennis van God*'
 - **Rm 8:32** God heeft Hem 'overgegeven'
 - **Gl 2:20; Ef 5:2,25** Christus heeft Zichzelf 'overgegeven'
- Vgl. Messiaanse psalmen, bijv. 22 & 69, waar vooral de boze daden van vijanden vooropstaan

Dogmatische kwestie

- Wanneer droeg Christus Gods oordeel over de zonden?
 - a. Tijdens zijn hele leven, maar vooral op het kruis? (in dat geval droegen boze mensendaden bij aan onze verzoening)
 - b. Alleen op het kruis tijdens de 3 uren van duisternis? (in dat geval droegen boze mensendaden *niets* bij aan onze verzoening)
- Vgl. **Js 53:5** (**1Pt 2:24**) wat voor 'striemen'?
- **Zc 13:7!** **Js 53:10!**

Nadruk op de Persoon

- Traditionele theologie: meer nadruk op zonde, genade, verlossing dan op de *Persoon* van Christus, en dus ook op de navolging van die *Persoon*
- (meer nadruk op het strijden tegen de zonde dan op Hem in wiens kracht wij dit doen)
- Ook meer nadruk op de Persoon van de Heilige Geest, in wiens kracht de navolging slechts mogelijk is

1 Petrus 2:20–24

Twee betekenissen van Christus' lijden:

- *Plaatsvervangend* voor ons: vgl. 3:18, de Rechtvaardige (stierf) voor de onrechtvaardigen
> onrechtvaardigen worden rechtvaardigen
(*positionele* rechtvaardiging & heiliging)
- *Voorbeeld* voor ons: lijden van christenen; leven voor de gerechtigheid (3:14 lijden om de gerechtigheid)
(*praktische* rechtvaardiging & heiliging)

Consequenties

- Jh 15:20 'Mij vervolgd, u ook' (2Tm 3:12)
- 1Jh 3:16 Christus gaf zijn leven, wij geven ons leven
- Rm 8:17; 2Tm 2:12; 1Pt 4:13 net als Christus via lijden tot heerlijkheid
- Fp 3:10 gemeenschap met zijn lijden
- Hb 12:1-4 de 'wedloop'
- Ko 1:24 Christus' lijden 'aanvullen'